

Nemzeti művelődésünk szilárd alapja

A paraszti életformának állított emléket a Zirci Országzászló Alapítvány

Olyan volt egy kicsit az egész, mintha visszamentünk volna a régi falusi világba. Amíg a közösség énekelt a templomban, kintről lovak patája hallatszott. „Az Úr kiragadott engem minden rettegésből” – járta át a falakat újra és újra a plébános atya által tolmácsolt gondolat.

A Kistemplomból a kertbe vonultak az ünneplők, ahol a paraszti emlékművet állító Zirci Országzászló Alapítvány részéről *Egervölgyi Dezső* köszöntötte az egybegyűlteket. Ének- és harmonikaszó töltötte be a teret, majd egyszer csak lehullott a lepel két emberi alakzatról. Városunk vezetője és a gyerekek virágokat helyeztek a kezében búzakalászt tartó férfi és a kenyeret keblén melengető asszony mellé.

A parasztházaspár nyugalmat sugárzó arccal nézte az embereket, miközben *S. dr. Lackovits Emőke* néprajzkutató életre keltette a történelmet azon a helyen, ahonnan településünk első emlékei származnak. Jeles alkalomnak nevezte ezt a napot, hiszen „nem mondható gyakori jelenségnek, hogy emléket állítanak azoknak a gazdáknak, akik egykor itt éltek, és munkájukkal termővé tették a határt, biztosítva a mindennapi kenyeret”. Az emlékműről úgy szólt: a gazdálkodó, a földhöz ragaszkodó réteget jeleníti meg a kettős szobor. Az életet, a mindennapi kenyérhez szükséges gabonát elvető és learató férfit, valamint Istentől rendelt társát, feleségét, a gabonából kenyeret sütő asszonyt.

S. dr. Lackovits Emőke néprajzkutató ünnepi beszéde

– Rácsodálkozhatunk a népi tudás rendkívül sokoldalúságára, közösséget gyönyörködtető művészetére. A férfiak mindezzel a tudásukkal állat-, növény-, talajtani, időjárás, a természeti környezetre vonatkozó ismeretek birtokosai voltak, földet műveltek, állatot tartottak, szerszámot készítettek, házat építettek, szükség esetén embert, állatot gyógyítottak. Az asszonyok fontak, szőttek, varrtak, mostak, vasaltak, sütöttek, főztek, tisztán tartották a házat, ellátva a ház körüli teendőket, kertészkedtek és gyermekeket neveltek. Művészi faragással, hímzéssel, szövással megalkotott tárgyakat hoztak létre a paraszti közösségekben. Meséltek, daloltak, táncoltak, játszottak – sorolta a

példákat fentiek alátámasztására a néprajztudomány kutatója. Hozzátette: ez a rendkívüli tudás jelenti máig nemzeti művelődésünk szilárd alapját, ennek a tudásnak, a kereszténységnek, valamint az anyanyelven őrzött kultúra megtartásának, majd továbbadásának köszönhető, hogy megmaradt az ország. Zirc lakóiról pedig úgy szólt: többségében német anyanyelvűek voltak, de jó magyarok is, mert „példájuk ékesen bizonyítja, hogy a magyarság nem a test, nem a vér, hanem a lélek kérdése”.

S. dr. Lackovits Emőke beszélt a parasztság huszadik századi meghurcoltatásáról is. A kitelepítéstől a bíró bátor kiállításának köszönhetően a zirciek megmenekültek, de a környező települések az elszenvedői voltak. Az államosítások idején sok kulákklistára tett gazda a városba menekült kilátástalan helyzete miatt. Nagy Imre hatalomra kerülése enyhülést hozott, de a szabadságharc bukását követően ismét a gazdákat vették sorra, minden vagyonuktól megfosztva kényszerítették őket a közös gazdálkodásra. A helytörténeti vonatkozásokra is kitért: „ez volt az az időszak, amikor Zircen is elvetették a gabonát, de már aratásra nem volt az övék. A munkát egy emberként tagadták meg bátor kiállással a zirci gazdák, amivel még a hatalom sem tudott mit kezdeni.”

– Ez a politika a már elindult polgárosodást helyrehozhatatlanul visszavetette. A rendszerváltozással sok minden megváltozott, de a régi életforma visszavonhatatlanul eltűnt. Ennek a hagyományos életmódot folytató gazdatársadalomnak, a sok megpróbáltatást túlélő és abból talpra állni képes elődöknek is emléket állított a Zirci Országzászló Alapítvány – mondta az ünnepség szónoka.

Ezt követően hosszasan méltatta az alapítványt, amelynek „valamennyi tagja ékesen bizonyítja, hogy a közösségért való önzetlen, áldozatos tevékenység ma sem vészett még ki az emberekből.” Az alapítványi vezetők munkásságának elismerésül Sütő András szavait kölcsönözte: „A történelem bármennyire is a tömegek műve, egy-egy kiemelkedő személy karján sétál be az emlékezet házába.”

Máj János és Bittmann Károly alapítványi vezetők leleplezik az emlékművet

A gazdasági év kezdete volt ez valaha, hiszen Szent György napján hajtották ki először az állatokat a legelőre. Gyülekeztek felettünk a felhők, de a földnek szükséges eső még váratott magára, és a borús idő ellenére a Nap is többször rámosolygott a bakonyi juharfából készült szoborpárra.

Az emlékművet *Máj János* elnök és *Bittmann Károly* titkár, az alapítvány vezetői adták át *Ottó Péter* polgármesternek, aki megköszönte, hogy újabb alkotással gazdagították a várost, és arra kérte őket, hogy az elmúlt tizenhárom év „jó szokását” és aktivitását őrizzék meg a jövőben is, hogy „nagyon sok felemelő pillanatnak lehessünk még így együtt, közösen tanúi”.

Végül az alkotást készítő *Dávid Mózes* erdélyi fafaragó szólt néhány gondolat erejéig az ünneplőkhöz, elérzékenyülve, hiszen ő maga is paraszti családból származik, szülei gazdálkodó emberek voltak. Köszönetet mondott mindazoknak, akik segítették őt a szobrok megalkotásában. Mint elmondta, igyekezett a sváb és a székely parasztemberek formáját közvetíteni, és reméli, hogy mindez sikerült is.

Dávid Mózes erdélyi fafaragó készítette a Kistemplom kertjében felállított szoborpárt

A letűnt paraszti életformának emléket állító alkotást megáldották a történelmi egyházak képviselői, *Huszár G. Lőrinc* plébános atya, *Vecsey Katalin* református lelkész és *Szakos Csaba* evangélikus lelkész. Az ünnepségen közreműködött szavalatával *Wittmann György*, dalsókrával a Bakonyoszlopi Énekkar *Baumgartner Etelka* vezetésével, *Ivanovics Imre* zenei kíséretével.

Az ünnepséget követően *Tenk Mihály* sváb népi hangszeren, gombos harmonikán játszott a közönségnek, akik közül többen dalra is fakadtak.

Kelemen Gábor